

ಕೀಟಭಕ್ಷಕ ನೀಲಿ ಚೆಲುವೆ

■ ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಲಝುಪಿಯಲ್ಲಿನ ಸೋಮೇಶ್ವರ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯದ ಕೂಡ್ಲುತ್ತೀರ್ಥ ಜಲಪಾತಕ್ಕೆ ಚಾರಣ ಹೊರಟು ಸನಿಹದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಬೆಟ್ಟವೊಂದರಿಂದ ಇಳಿವ ರುರಿಯ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ. ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತ ನೀರು, ಸದಾಕಾಲ ಒದ್ದೆ ನೆಲ ಮತ್ತು ಜಿಗುಟು ಮಣ್ಣಿರುವ ಈ ಜೌಗು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಂತೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಸಸ್ಯ, ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತ ಅದರ ಪುಟ್ಟ ನೀಲಿ ಹೂವುಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡವು.

ಕ್ಯಾಮೆರಾಗೆ ಮ್ಯಾಕ್ರೊಲೆನ್ಸ್, ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆ ಹೂಗಳ ನಾಲ್ಕಾರು ಫೋಟೊ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಈ ಸಸ್ಯದ ಹೆಸರು ನೀರುಗುಳ್ಳೆಗಿಡ. ಇದರ ವಿಶೇಷತೆ ಇರುವುದು, ಇದೊಂದು ಕೀಟಭಕ್ಷಕ ಸಸ್ಯ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ. ಇದು ಕೀಟಭಕ್ಷಕ ಸಸ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತ, 'ಹಾದಾ!' ಎಂದು ಚಿಂತನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ ದೇವಲೋಕದ ಸಸ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಷ್ಟೇ ಪುಳಕದಿಂದ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದ.

ಈ 'ನೀರುಗುಳ್ಳೆಗಿಡ'ವನ್ನು 'ಕಾಗೆ ಕಣ್ಣು' ಅಥವಾ 'ಶೀತಾಶ್ರುಬೀಜ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ 'ಕಾಕ್ಕ ಪೂವು', 'ಕೃಷ್ಣಪೂವು', 'ಸೀತಾರಸು' ಎಂದೆಲ್ಲ ಕರೆದರೆ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ 'ನಿಲಿ ಪಾಷ್ಣಿ' (ನೀಲಿ ಕಣ್ಣುರಪ್ಪೆಗಳು ಎಂದರ್ಥ) ಎಂದು, ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ 'ಕವ್ಲಾಚ್ಯಾ ದೂಳ್ಯಾಚಿ ವೇಳ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದರ ಹೆಸರು ನೆಟ್‌ವೀನ್ಡ್ ಬ್ಲಾಡರ್‌ವರ್ತ್ (Net veined Bladderwort). ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ 'ಯುಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇರಿಯಾ ರೆಟಿಕ್ಯುಲಾಟಾ' (Utricularia reticulata) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲೆಂಟಿಬುಲಾರಿಯೇಸಿ (Lentibulariaceae) ಸಸ್ಯಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು.

ಇದು ಮಳೆಗಾಲದ ಕಾನನ ನೀಲಿಸುಂದರಿ. ಈ ಸಸ್ಯ ಗೇಣುದ್ಧ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲದು. ಹಲವಾರು ಕಿರಿದಾದ, ಹಾಗೆಯೇ ರೇಖೀಯ ಉದ್ದವಾದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತೆಳುವಾದ ಅವಳಿ ಕಾಂಡವಿದೆ. ಹೂವುಗಳು ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದು, ನೀಲಿಯುಕ್ತ ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣದವು. ಶಂಕುವಿನಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಎರಡು ತುಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೆಳದುಟಿಯು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮೇಲೆ ಉಬ್ಬಾಗಿ ಬಿಳುಪಾಗಿದೆ. ಗಾಢ ಬಣ್ಣದ ನರವ್ಯೂಹಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಕೂಡ್ಲುತ್ತೀರ್ಥ ಜಲಪಾತದ ಸನಿಹ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ಮಳೆಗಾಲದ ಈ ನೀಲಿ ಹೂಗಳು ನೋಡಲು ಬಲು ಆಕರ್ಷಕ. ಕೀಟಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುವ ಈ ಸಸ್ಯದ ಬೇಟೆಯೂ ರೋಚಕ...

ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಜೋತು ಬಿದ್ದಿರುವ ಮಾಸಲು ಬಣ್ಣದ ತಳದೊಟ್ಟು ನೇರವಾಗಿದೆ. ಹೂವುಗಳು ದ್ವಿಲಿಂಗಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಸ್ಯ ಹೂ ಬಿಡುವುದು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ. ಅಂಡಾಣು (ಕಾರ್ಪಲ್ಸ್) ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಅನೇಕ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಪಸರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೀಟಾಹಾರಿ ಸಸ್ಯ ಹೇಗೆ?

ಕೀಟಭಕ್ಷಕ ಸಸ್ಯವಾದ ಇದು ದ್ವುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಿರದ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಗುಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾರಜನಕದ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣ ಈ ಸಸ್ಯವು ಕೀಟಗಳನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಬಲೆಯ ಉರುಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಕೀಟಾಹಾರಿ ಅಥವಾ ಕೀಟಭಕ್ಷಕ (ಇನ್ಸೆಕ್ಟಿವೋರಸ್ ಪ್ಲಾಂಟ್ಸ್) ಸಸ್ಯಗಳೆನ್ನುವರು.

ಈ ಸಸ್ಯವು ಕೀಟಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಸೆಳೆಯುವ ಬಗೆಯೇ ಬಲುರೋಚಕ. ಅವಳಿ ಕವಲುಗಳಿರುವ ಇದರ ಎಲೆಗಳು ರೇಖೀಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲೆಯ ಮೇಲ್ಮೈಕೆಳಗೆ ಗಾಳಿ ಗುಳ್ಳೆಯಂತಿರುವ ಉಪಗೋಳಾಕಾರದ ಬಲೆಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಕೀಟಗಳು, ಕಂಬಳಿಹುಳು, ಜಲಚಿರ ಹುಳುಗಳು, ನೀರಿನ ಚಿಗಟಿಗಳಂತಹ ಸಣ್ಣ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಇದು ಕಾಡು ಕಳೆ ಸಸ್ಯವಾದರೂ ಇಳಿಗೆ ಸೊಬಗು ಚೆಲ್ಲುವ ಜೊತೆಗೆ ಔಷಧೀಯ ಗುಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಸಸ್ಯವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ (ನಾಟಿ) ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮೂತ್ರದ ಸೋಂಕಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂತ್ರವರ್ಧಕ, ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಕಣಕವಾಗಿ ಲೇಪಿಸುವ ಮದ್ದಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುವ ಇದು ರೈತಮಿತ್ರ ಸಸ್ಯ. ರೋಮರಹಿತ ಕಳೆಮೂಲಿಕಾ ಸಸ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾವಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತೇವದ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಝರಿ ತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ■